

Навроцький С. А.

доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник відділу кредитування,
страхування та фінансів підприємств,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»,
Київ, Україна
san63@ukr.net

УДК 338.434

Палюх О. М.

головний економіст-фінансист відділу кредитних та
гарантійних відносин, Департамент боргової та
міжнародної фінансової політики
Міністерства фінансів України, Київ, Україна
palyuh@minfin.gov.ua

Комплексна оцінка ефективності розвитку аграрного сектору України з урахуванням впливу державного фінансування

Анотація. Авторами розроблено алгоритм комплексної оцінки та моделювання ефективності аграрного сектору національної економіки з урахуванням впливу державного фінансування. Реалізація алгоритму здійснюється шляхом: ідентифікації та відбору результатуючої і факторних ознак; тесту на мультиколінеарність між факторами; багатфакторного моделювання засобами кореляційно-регресійного аналізу; перевірки якості побудованих моделей за статистичними коефіцієнтами; економічної інтерпретації та розробки перспектив подальшого використання цих моделей. У ході реалізації алгоритму побудовано комплексні, багатфакторні моделі валової продукції сільського господарства, продуктивності праці в сільськогосподарських підприємствах, фінансового результату (сальдо) підприємств АПК до оподаткування, рентабельності сільськогосподарського виробництва.

Запропоновані авторами моделі є адекватними, їх статистична якість, значущість і достовірність достатні для використання у прогнозуванні розвитку аграрного сектору за підтримкою державного фінансування, а також у подальших дослідженнях авторів.

Ключові слова: комплексна оцінка; моделювання; аграрний сектор національної економіки; видатки на фінансування; загальний фонд; спеціальний фонд.

Stepan Navrotskyi

D.Sc. (Economics), Senior Researcher, Institute of Agrarian Economy, Kyiv, Ukraine
10 Geroiv Oborony Str., Kyiv, 03680, Ukraine

Oleksandr Paliukh

Financial Economist, Ministry of Finance of Ukraine, Kyiv, Ukraine
12/2 Grushevskii Str., Kyiv, 01008, Ukraine

Comprehensive efficiency assessment of Ukraine's agricultural sector development under the influence of public financing

Abstract

Introduction. The main goal of the state agrarian policy is to ensure and improve the efficiency of the agricultural sector, which requires financing. Thus, during the development of directions to ensure the effectiveness of financing the agricultural sector of economy, it is recommended to examine the cumulative effect of the dynamics, performance level and structure of budget expenditure of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine using the consolidated results of the development of the agricultural sector of the national economy.

Purpose. To develop and implement the algorithm of comprehensive efficiency assessment and modeling of the agricultural sector development of Ukraine under the influence of public financing.

Results. The authors developed the algorithm of comprehensive efficiency assessment and modeling of the national economy agricultural sector under the influence of public finance. This algorithm involves the implementation of nine successive stages, such as: identifying and selecting the resultant and factorial variability, testing for multicollinearity between factors, multifactorial modeling of using tools of correlation and regression analysis, controlling designed model quality using statistical coefficients, economic interpretation and the development of further prospects of these models implementation. During the implementation of the algorithm it was obtained the complex models of gross agricultural production, labor productivity in agricultural enterprises, financial result (balance) of the enterprises of AIC before taxation, and profitability of agricultural production. These models consider the influence of the following factors: the amount of actual total expenditures to finance the Ministry of Agrarian Policy of Ukraine, share of the General Fund in expenditures to finance the Ministry of Agrarian Policy of Ukraine, the level of actual implementation of the expenditures to finance the Apparatus of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, share of the General Fund expenditure to finance the Apparatus of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, and the amount of actual total expenditures to finance the major developments of new technologies in the field of agro-industrial complex development, financial support for training the scientific personnel and scientific developments in the field of standardization.

Conclusion. The proposed multifactorial models by authors are adequate, and their statistical quality, significance and reliability are sufficient to predict the development of the agricultural sector in terms of public finance and further researches of the authors.

Keywords: Comprehensive Assessment; Modeling, Agricultural Sector of the National Economy; Expenditures for Financing; General Fund; Special Fund

JEL Classification: C13; C25; H61; Q18

Навроцкий С. А.

доктор экономических наук, старший научный сотрудник, главный научный сотрудник отдела кредитования, страхования и финансов предприятий, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики», г. Киев, Украина

Палюх А. Н.

главный экономист-финансист отдела кредитных и гарантийных отношений Управления долговой политики Департамента долговой и международной финансовой политики Министерства финансов Украины, г. Киев, Украина

Комплексная оценка эффективности развития аграрного сектора Украины с учетом влияния государственного финансирования

Аннотация. Авторами разработан алгоритм комплексной оценки и моделирования эффективности аграрного сектора национальной экономики с учетом влияния государственного финансирования. Реализация алгоритма осуществляется путем: идентификации и отбора результирующей и факторных признаков; теста на мультиколлинеарность между факторами; многофакторного моделирования средствами корреляционно-регрессионного анализа; проверки качества построенных моделей по статистическим коэффициентам; экономической интерпретации и разработки перспектив дальнейшего использования этих моделей. В ходе реализации алгоритма построены комплексные многофакторные модели валовой продукции сельского хозяйства, производительности труда в сельскохозяйственных предприятиях, финансового результата (сальдо) предприятий АПК до налогообложения, рентабельности сельскохозяйственного производства. Предложенные авторами модели являются адекватными, экономической интерпретации и достоверности достаточны для использования в прогнозировании развития аграрного сектора при государственном финансировании, а также в дальнейших исследованиях авторов.

Ключевые слова: комплексная оценка; моделирование; аграрный сектор национальной экономики; расходы на финансирование; общий фонд; специальный фонд.

Постановка проблемы. Эффективность аграрного сектора национальной экономики Украины, насаперед відображає річна динаміка його результатів. Такими результатами є як абсолютні показники у натуральних і грошових одиницях (наприклад обсяг виробництва сільськогосподарської продукції, валова продукція сільського господарства, фінансовий результат аграрних підприємств тощо), так і відносні (рентабельність сільськогосподарського виробництва, продуктивність праці, капіталовіддача тощо).

Зрозуміло, що головна мета державної аграрної політики полягає у забезпеченні та підвищенні ефективності аграрного сектору, а для її реалізації потрібне фінансування. Тому доцільно при розробці напрямів забезпечення ефективності фінансування аграрного сектору економіки дослідити сукупний вплив динаміки, рівня виконання та структури бюджетних видатків Міністерства аграрної політики та продовольства України на результати розвитку аграрного сектору національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні засади розвитку фінансової політики держави, податкового та бюджетного менеджменту досліджували такі зарубіжні учені, як Т. Баскаран (Baskaran, 2009) [1] (аналізує ефективність децентралізації державних фінансів та її вплив на розвиток галузей національної економіки), В. Оутс (Oates, 1999) [2] (вивчає теорію фіскального федералізму, її практичне застосування на всіх рівнях державної влади та вплив на економічне зростання), а також вітчизняні – С. Козловський та Т. Фоницька (Kozlovsky & Foniitska, 2013) [3] (пропонують модель розподілу бюджетних коштів відповідно до особливостей бюджетного устрою України), А. Ватульов (Vatulov, 2013) [4] (дослідив особливості застосування механізму державного фінансового регулювання розвитку економіки в сучасних умовах). Фінансове забезпечення та підвищення ефективності розвитку аграрного сектору України було об'єктом дослідження М. Дем'яненка та А. Шолойко (Demianenko & Sholoyko, 2013) [5], І. Комарової (Komarova, 2011) [6], Н. Малініної (Malinina, 2013) [7], О. Радченка (Radchenko, 2013) [8] та ін. Проте недостатньо розроблено у вітчизняній фінансовій науці залишається проблема аналізу та комплексної оцінки впливу бюджетного фінансування на ефективність розвитку аграрного сектору економіки України.

Метою статті є розробка і реалізація алгоритму комплексної оцінки та моделювання ефективності розвитку аграрного сектору України з урахуванням впливу державного фінансування.

Основні результати дослідження. Державне фінансування аграрного сектору національної економіки України є важливим фактором економічного

зростання АПК. Дослідження можливості розробки основних напрямів забезпечення ефективності фінансування аграрного сектору економіки України, доцільно розпочати з багатофакторного моделювання у системі комплексної оцінки, за алгоритмом, що передбачає наявність певної етапності дій (рис.).

Для реалізації першого етапу алгоритму комплексної оцінки та моделювання ефективності аграрного сектору національної економіки, з урахуванням впливу державного фінансування, результируючими ознаками візьмемо валову продукцію сільського господарства у постійних цінах 2010 року, млрд. грн. (Y_1); продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах на одного зайнятого в сільськогосподарському виробництві, у постійних цінах 2010 року, тис. грн. (Y_2); фінансовий результат (сальдо) підприємств АПК до оподаткування, крім бюджетних установ,

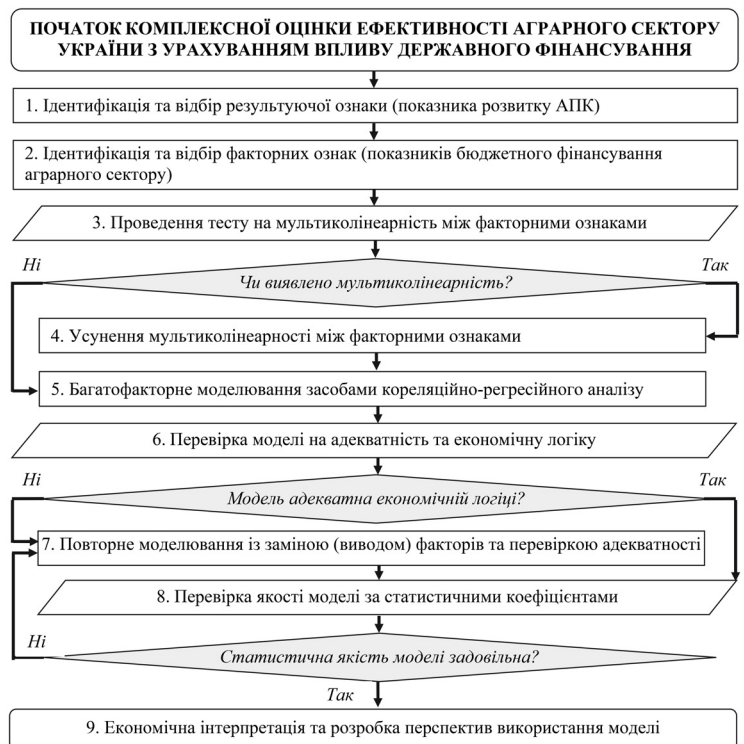

Рис. Алгоритм комплексної оцінки та моделювання ефективності аграрного сектору національної економіки з урахуванням впливу державного фінансування

Джерело: авторська розробка

млрд. грн. (Y_3); рентабельність сільськогосподарського виробництва, % (Y_4) (табл. 1).

та спеціального фонду на фінансування розробок найважливіших новітніх технологій у сфері розвитку агро-

Таблиця 1

Зведені показники ефективності розвитку аграрного сектору національної економіки України (результуючі ознаки моделювання)

Найменування показника	Значення показника за роками											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Валова продукція сільського господарства, млрд. грн. (Y_1)	168,4	149,9	179,4	179,6	184,1	172,1	201,6	197,9	194,9	233,7	223,3	252,9
Продуктивність праці в аграрних підприємствах, тис. грн. (Y_2)	40,7	38,0	63,4	72,6	83,9	88,6	127,4	131,3	132,7	165,2	159,7	201,2
Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування підприємств АПК, млрд. грн. (Y_3)	-0,25	0,77	2,77	3,70	2,73	7,62	6,04	7,90	17,29	25,57	27,21	16,01
Рентабельність сільськогосподарського виробництва, % (Y_4)	4,9	12,6	8,1	6,8	2,8	15,6	13,4	13,8	21,1	27,0	20,5	11,2

Джерело: сформовано і проведено розрахунки за відомими даними [9]

Факторними ознаками, які доцільно ввести у модель, будуть наступні:

- обсяг фактичних сукупних видатків загального та спеціального фонду на фінансування Міністерства аграрної політики України, млн. грн. (X_1);
- питома вага фактичних сукупних видатків загального та спеціального фонду на фінансування Міністерства аграрної політики України у бюджеті, % (X_2);
- рівень фактичного виконання видатків загального та спеціального фонду на фінансування Міністерства аграрної політики України, % (X_3);
- частка загального фонду у видатках на фінансування Міністерства аграрної політики України, % (X_4);
- обсяг фактичних сукупних видатків загального та спеціального фонду на фінансування Апарату Міністерства аграрної політики та продовольства України, млн. грн. (X_5);
- рівень фактичного виконання видатків загального та спеціального фонду на фінансування Апарату Міністерства аграрної політики та продовольства України, % (X_6);
- частка загального фонду у видатках на Апарат Міністерства аграрної політики та продовольства України, % (X_7);
- обсяг фактичних сукупних видатків загального та спеціального фонду на фінансування розробок найважливіших новітніх технологій у сфері розвитку агропромислового комплексу, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації у сукупних видатках на фінансування Міністерства аграрної політики та продовольства України, % (X_8);
- питома вага фактичних сукупних видатків загального та спеціального фонду на фінансування розробок найважливіших новітніх технологій у сфері розвитку агропромислового комплексу, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації у сукупних видатках на фінансування Міністерства аграрної політики та продовольства України, % (X_9).

Необхідні статистичні дані по факторних ознаках зведемо у табл. 2.

Наступний етап алгоритму комплексної оцінки та моделювання ефективності аграрного сектору національної економіки з урахуванням впливу державного фінансування стосується розпізнавання та усунення мультиколінеар-

Таблиця 2

Зведені показники бюджетного фінансування аграрного сектору національної економіки України (факторні ознаки моделювання)

Найменування показника	Значення показника за роками											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Фінансування Мінагрополітики, млн. грн. (X_1)	1397,8	2718,5	2953,2	4990,4	6679,1	8008	9677,6	6353,1	7339,6	8011,8	8005,5	7193,4
Частка фінансування Мінагрополітики у видатках Зведеного бюджету, % (X_2)	0,83	1,81	1,65	2,78	3,63	4,65	4,8	3,21	3,77	3,43	3,59	2,84
Рівень виконання видатків на фінансування Мінагрополітики, % (X_3)	74,64	95,78	88,21	93,44	92,37	96,12	78,87	91,02	93,97	82,56	96,78	82,62
Частка загального фонду у видатках на фінансування Мінагрополітики, % (X_4)	62,33	73	79,39	76,79	81,22	82,9	72,12	65,84	48,37	64,48	62,91	58,04
Фінансування Апарату Мінагрополітики, млн. грн. (X_5)	959,8	2084,2	2247	4017,8	5410,1	6671	7878,9	4388,1	4976,8	4329,5	4294,3	3613,3
Рівень виконання видатків на фінансування Апарату Мінагрополітики, % (X_6)	61,11	95,94	86,72	92,93	92,67	96,06	75,84	89,59	93,09	77,43	103,99	77,14
Частка загального фонду у видатках на Апарат Мінагрополітики, % (X_7)	52,2	75,2	84,74	79,52	86,74	86,17	73,16	66,62	40,82	68,83	60,46	46,19
Фінансування розробок у сфері розвитку АПК, млн. грн. (X_8)	1,7	3,4	6,3	44	45,1	21,5	54,9	19,8	10,5	19,4	177,1	128,5
Фінансування розробок у сфері розвитку АПК у % до фінансування Мінагрополітики (X_9)	0,12	0,13	0,21	0,88	0,68	0,27	0,57	0,31	0,14	0,24	2,21	1,79

Джерело: сформовано і проведено розрахунки за відомими даними [9, 10]

ності між факторними ознаками. Як уже зазначалося, необхідно побудувати матрицю парних коефіцієнтів кореляції (табл. 3).

Одержані дані зведемо у табл. 5. У табл. 5 напівжирним шрифтом виділено максимальні значення коефіцієнтів еластичності, які показують, який фактор найбільше впливає на результат. Економічна інтерпретація даних табл. 5 наступна:

Таблиця 3

Матриця парних коефіцієнтів кореляції між факторними ознаками

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
X ₁	1								
X ₂	0,9452	1							
X ₃	0,1135	0,2685	1						
X ₄	-0,1277	0,0731	0,2352	1					
X ₅	0,8892	0,9735	0,1601	0,1842	1				
X ₆	0,2345	0,3615	0,9773	0,2400	0,2547	1			
X ₇	-0,0507	0,1443	0,3060	0,9710	0,2360	0,3238	1		
X ₈	0,4599	0,2777	0,1200	-0,2234	0,1830	0,2563	-0,2678	1	
X ₉	0,3677	0,1868	0,1403	-0,1905	0,0967	0,2600	-0,2477	0,9864	1

Джерело: проведено розрахунки за даними табл. 1 і 2

У табл. 3 напівжирним шрифтом виділено парні коефіцієнти кореляції між тими, факторами, між якими точно присутня мультиколінеарність. Це пари факторів X₁X₂, X₁X₅, X₂X₅, X₃X₆, X₄X₇, X₈X₉. При моделюванні обов'язково слід врахувати цю взаємодію і ввести у модель лише один із наведених пар факторних ознак. Також, з урахуванням даних вимог, зрозуміло, що максимальна кількість факторів, яку можна ввести у модель, буде 4.

Узагальнено багатofакторна кореляційно-регресійна модель характеризується рівнянням регресії виду:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n, \quad (1)$$

де Y – результуюча ознака;

X₁, X₂, ..., X_n – факторні ознаки;

β₀ – константа, яка зводить одиниці вимірювання факторних ознак до одиниць вимірювання результуючої ознаки;

β₁, β₂, ..., β_n – коефіцієнти регресії (параметри моделі).

У результаті реалізації усіх етапів алгоритму комплексної оцінки та моделювання ефективності аграрного сектору національної економіки з урахуванням впливу державного фінансування (див. рис.) одержано 4 багатofакторних моделі, параметри яких і статистичні коефіцієнти зведено у табл. 4.

Дані, наведені у табл. 4, свідчать про задовільність усіх статистичних коефіцієнтів, відповідність параметрів економічної логіки і повну придатність побудованих моделей до використання у комплексній оцінці ефективності розвитку аграрного сектору економіки з урахуванням бюджетного фінансування та розробки напрямів щодо його подальшого зростання. На основі значень параметрів одержаних моделей ефективності розвитку аграрного сектору національної економіки, наведених у табл. 4, можна розрахувати часткові коефіцієнти еластичності (ε_i) за формулою:

$$\epsilon_i = \beta_i \frac{\bar{X}_i}{\bar{Y}}, \quad (2)$$

де $\bar{X}_i$ – середнє значення i-тої факторної ознаки;

$\bar{Y}$ – середнє значення результуючої ознаки.

Використовуючи формулу (2), обрахуємо часткові коефіцієнти еластичності процентного впливу факторної ознаки на результуючу.

- при зростанні на 1% видатків на фінансування Міністерства аграрної політики та продовольства України та видатків на фінансування розробок у сфері розвитку АПК, обсяг валової продукції сільського господарства відповідно зростає на 0,15% та 0,05%;
- при зростанні частки загального фонду у видатках на Апарат Міністерства аграрної політики на 1%, валова продукція сільського господарства зменшується на 0,23%;
- при зростанні на 1% видатків на фінансування Міністерства аграрної політики та продовольства України та видатків на фінансування розробок у сфері розвитку АПК, продуктивність праці в аграрних підприємствах відповідно зростає на 0,71% та 0,1%;

- при зростанні частки загального фонду у видатках на Апарат Міністерства аграрної політики та продовольства України на 1%, продуктивність праці в аграрних підприємствах зменшується на 0,82%;
- при зростанні на 1% видатків на фінансування Міністерства аграрної політики та продовольства України, рівня фактичного виконання видатків на фінансування Апарату Міністерства аграрної політики та продовольства України й видатків на фінансування розробок у сфері розвитку АПК, обсяг фінансового результату (сальдо) до оподаткування підприємств АПК відповідно зростає на 0,93%, 1,18% та 0,19%;
- при зростанні частки загального фонду у видатках на фінансування Міністерства аграрної політики України на 1% обсяг фінансового результату (сальдо) до оподаткування підприємств АПК зменшується на 3,19%;
- при зростанні на 1% видатків на фінансування Міністерства аграрної політики та продовольства України та рівня фактичного виконання видатків на фінансування Апарату Міністерства аграрної політики та продовольства України, рентабельність сільськогосподарського виробництва відповідно зростає на 0,64% та 1,5%;

Таблиця 4

Зведені дані значень параметрів багатofакторних моделей ефективності розвитку аграрного сектору економіки з урахуванням державного фінансування

Позначення результату	Y-перетин	Позначення фактору					R	R ²	t	F
		X ₁	X ₄	X ₆	X ₇	X ₈				
Y ₁	200,2	0,005	-	-	-0,650	0,205	0,821	0,674	4,07	5,51
Y ₂	110,0	0,013	-	-	-1,298	0,240	0,903	0,815	5,94	11,77
Y ₃	18,4	0,001	-0,452	0,133	-	0,042	0,839	0,704	4,08	4,15
Y ₄	-	0,001	-0,220	0,227	-	-	0,940	0,884	7,83	22,97

Джерело: розраховано з використанням засобів MS Excel

Таблиця 5

Зведені дані коефіцієнтів еластичності багатofакторних моделей ефективності розвитку аграрного сектору економіки з урахуванням державного фінансування

Позначення результату	Позначення фактору				
	X ₁	X ₄	X ₆	X ₇	X ₈
Y ₁	0,1539	-	-	-0,2281	0,0466
Y ₂	0,7068	-	-	-0,8165	0,0980
Y ₃	0,9334	-3,1899	1,1821	-	0,1921
Y ₄	0,6439	-1,1543	1,4964	-	-

Джерело: Сформовано та проведено розрахунки особисто авторами

- при зростанні частки загального фонду у видатках на фінансування Міністерства аграрної політики України на 1%, рентабельність сільськогосподарського виробництва зменшується на 1,15%.

Висновки. Отже, у результаті проведеного дослідження авторами одержано такі результати:

- по-перше, розроблено і реалізовано алгоритм комплексної оцінки та моделювання ефективності аграрного сектору національної економіки з урахуванням впливу державного фінансування;
- по-друге, побудовано трифакторні моделі валової продукції сільського господарства та продуктивності праці в сільськогосподарських підприємствах, у яких спільними факторами є обсяг видатків на фінансування Мінагрополітики, частка загального фонду у видатках на фінансування Апарату Мінагрополітики та обсяг видатків на фінансування Апарату Мінагрополітики та обсяг видатків на фінансування Апарату Мінагрополітики та обсяг видатків на фінансування Апарату Мінагрополітики; де спільними факторами є обсяг видатків на фінансування Мінагрополітики, частка загального фонду у видатках на фінансування Мінагрополітики та рівень виконання видатків на фінансування Апарату Мінагрополітики;
- по-третє, встановлено, що найбільший вплив на обсяг валової продукції сільського господарства та продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах чинить зміна частки загального фонду у видатках на Апарат Мінагрополітики, на фінансовий результат (сальдо) підприємств АПК до оподаткування – зміна частки загального фонду у видатках на фінансування Мінагрополітики, а на рентабельність сільськогосподарського виробництва – зміна рівня фактичного виконання видатків на фінансування Апарату Мінагрополітики;
- по-четверте, визначено, що побудовані комплексні багатфакторні моделі закладають основу для подальших досліджень авторів щодо прогнозування ефективності розвитку аграрного виробництва в умовах оптимізації бюджетної політики.

Література

1. Baskaran T. The size of government and the political economy of decentralized spending [Electronic recourse] / Thushyanthan Baskaran. – Accessed in 2009. – Access mode. – dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/2941975.pdf.
2. Oates W. E. An Essay on Fiscal Federalism / W. E. Oates // Journal of Economic Literature. – 1999. – Vol. XXXVII. – P. 1120–1149.
3. Козловський С. В. Сучасні теоретико-методологічні підходи до фор-

- мування системи бюджетного управління / С. В. Козловський, Т. І. Фоницька // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 3-4(1)'2013. – С. 35-37.
4. Ватульов А. В. Фінансова політика в системі економічного розвитку / А. В. Ватульов // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 5-6(1)'2013. – С. 37–40.
5. Дем'яненко М. Я. Державне фінансування аграрного сектору АПК (моніторинг бюджетних програм за 2002–2013 роки) : М. Я. Дем'яненко, А. С. Шолойко. – К. : ННЦ ІАЕ, 2013. – 120 с.
6. Комарова І. В. Фінансове забезпечення аграрного сектора України за рахунок бюджетних коштів / І. В. Комарова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 4(16). – С. 161–165.
7. Малініна Н. М. Оцінювання ефективності спеціальних режимів прямого оподаткування в сільському господарстві та шляхи їх оптимізації / Н. М. Малініна // Економічний часопис – XXI. – 2013. – № 5-6(2)'2013. – С. 41–44.
8. Радченко О. Д. Методологічне забезпечення оцінки ефективності бюджетної підтримки аграрного сектору / О. Д. Радченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит» : [науково-методичний журнал]. – 2013. – № 1. – С. 207–212.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua>.

Стаття надійшла до редакції 10.03.2015

References

1. Baskaran, T. (2009). *The size of government and the political economy of decentralized spending*. Retrieved from dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/2941975.pdf.
2. Oates, W. E. (2009). An Essay on Fiscal Federalism. *Journal of Economic Literature*, XXXVII, 1120-1149.
3. Kozlovsky, S. V., & Fonitska T. I. (2013). Modern theoretical and methodological approaches to the budget management system forming. *Ekonomicnij Casopis-XXI (Economic Annals-XXI)*, 3-4(1), 33-37 (in Ukr.).
4. Vatulov, A. V. (2013). Financial policy in the system of economic development. *Ekonomicnij Casopis-XXI (Economic Annals-XXI)*, 5-6(1), 37-40 (in Ukr.).
5. Dem'yanenko M. Ya., & Sholoyko A. S. (2013). *Public funding of the agricultural sector AIC (monitoring programs for the 2002–2013 budget year)*. Kyiv, Ukraine: NNC IAE (in Ukr.).
6. Komarova, I. V. (2011). Financial support for Ukraine's agricultural sector through the budget. *Visnyk Berdyansk'kogo universytetu menedzhmentu i biznesu (Herald of Berdyansk University of Management and Business)*, 4(16), 161-165 (in Ukr.).
7. Malinina, N. M. (2013). Efficiency evaluation of special regimes of direct taxation in agriculture and the ways of their optimization. *Ekonomicnij Casopis-XXI (Economic Annals-XXI)*, 5-6(2), 41–44 (in Ukr.).
8. Radchenko, O. D. (2013). Methodological support for efficiency the effectiveness of budget support to the agricultural sector. *Visnyk Sums'kogo nacional'nogo agrarnogo universytetu. Seriya «Finansy i kredyt» (Herald of Sumy National Agrarian University. A series of «Finance and Credit»)*, 1, 207–212 (in Ukr.).
9. The State Statistic Service of Ukraine (Official Website). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukr.).
10. The State Treasury Service of Ukraine (Official Website). Retrieved from <http://www.treasury.gov.ua> (in Ukr.).

Received 10.03.2015

Щодо публікації наукових статей у науковому фаховому журналі «Економічний часопис-XXI»

Шановні колеги!

«Економічний часопис-XXI» – визнаний в Україні та за кордоном науково-аналітичний журнал, який заснований 1996 року і видається Інститутом суспільної трансформації.

Журнал «Економічний часопис-XXI» входить до переліку фахових наукових видань з економічних та політичних наук

(Постанова Президії ВАК України №1-05/З від 14.04.2010 р.).

Пропонуємо науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам публікувати свої наукові статті та результати дисертаційних досліджень у науковому фаховому журналі «Економічний часопис-XXI».

Вимоги до наукових статей викладені в Інтернеті за лінком: <http://soskin.info/ea/avtory.html>